

9. Általános iskolai és középiskolai hittanár-nevelőtanár (sajátos felekezeti megnevezés: református vallás- és nevelőtanár) rövid ciklusú osztatlan tanárképzés
református hittanoktató (katechéta) szakképzettségre építve (levelező munkarend, 4 féléves képzés)

MINTATANTERV						
Tantárgy	Kód	Előfelt.	Félévek			
		kódja	Kontakt			
			óraszám/követelmény/kredit			
			1	2	3	4
Bibliai sáv: 22 kredit						
Vallástörténet 1	BTHBW52	----	10/k/2			
Vallástörténet 2	BTHBW53	----		10/k/2		
Ószöv. írásmagyarázat 3	ÓSZBW18	-----	10/k/2			
Ószöv. írásmagyarázat 4	ÓSZBW19	-----		10/gy/ 2		
Újszöv. írásmagyarázat 3	ÚSZBW38	-----		10/k/2		
Újszöv. írásmagyarázat 4	ÚSZBW39	-----			10/gy/ 2	
Bibliai teológia 1 (Ósz.)	BTHBW56	----	10/k/3			
Bibliai teológia 2 (Ósz)	BTHBW57	----		10/gy/ 2		
Bibliai teológia 3 (Úsz)	BTHBW58	----		10/k/3		
Bibliai teológia 4 (Úsz)	BTHBW59	BTHBW5 8			10/gy/ 2	
Rendszeres sáv: 16 kredit						
Dogmatörténet	DOERW14	----	10/k/2			
Dogmatika 1	DOERW16	----		10/k/3		
Dogmatika 2	DOERW17	DOERW1 6			10/k/3	
Filozófiatörténet 1	FILRW31	-----		10/k/2		
Filozófiatörténet 2	FILRW32	FILRW31			10/k/2	
Egyetemes egyháztörténet 2	ETRRW51	----		10/k/2		
Egyetemes egyháztörténet 4	ETRRW53	ETRRW5 1			10/k/2	
Valláspedagógiai sáv: 6 kredit						
Kollégiumi nevelés és lelkipozozás	VPPGW71	----			10/gy/ 2	
Családi kommunikáció	VPPGW73	-----			10/gy/ 2	
Egyházi és gyülekezeti kommunikáció	VPPGW57	----			10/gy/ 2	
A tanári felkészítés ismeretkörei: 41 kredit						
Nevelésfilozófia (A nevelés történeti kérdései – a református nevelés története)	VPPGW82	-----	10/k/2			
Nevelésmélelet (A nevelés elméleti alapjai)	VPPGW83	-----		10/k/2		
A nevelés és oktatás pszichológiai alapjai	VPPGW84	-----	10/k/2			
A nevelés és oktatás pszichológiai alapjai gyakorlat	VPPGW85	VPPGW8 4		5/gy/1		

Tanulás és tanítás elmélete és gyakorlata (A tanulás és tanítás elmélete)	VPPGW86	-----	10/k/2			
Tanulás és tanítás elmélete és gyakorlata (A tanulás és tanítás gyakorlata)	VPPGW87	VPPGW86		10/gy/2		
Változó iskola (Az iskola belső világa és a pedagógus)	VPPGW88	-----	10/gy/2			
Változó iskola (A pedagógus társadalmi és egyházi szakmai kapcsolatrendszere)	VPPGW100			5/gy/1		
Személyiség normál és eltérő alakulása (A személyiség fejlődése és fejlesztése) I.	VPPGW89	-----	10/k/3			
Személyiség normál és eltérő alakulása (A személyiség fejlődése és fejlesztése) II.	VPPGW91	VPPGW89		10/gy/2		
Társas kapcsolatok és konfliktusok az iskolában (Társas jelenségek az iskolában)	VPPGW92	-----	10/k/3			
Társas kapcsolatok és konfliktusok az iskolában (Tanári kommunikáció és hatékonyság tréning)	VPPGW93	VPPGW92		10/gy/1		
Társas kapcsolatok és konfliktusok az iskolában (Konfliktus-megoldási tréning)	VPPGW94	-----		10/gy/2		
Hátrányos helyzetű tanulók az iskolában (differenciált szakmai ismeretek I.)	VPPGW95	-----	10/gy/2			
Deviáns fiatalok az oktatásban (Differenciált szakmai ismeretek II.)	VPPGW96	-----	10/gy/2			
Valláspedagógia	VPPGW63	-----	10/k/2			
Vallásdidaktika I. (szakmódszertan)	VPPGW46	-----	10/k/2			
Szaktanulmányi szeminárium	VPPGW75	-----	10/gy/2			
Vallásdidaktika II. (szakmódszertan)	VPPGW47	-----		10/k/2		
Szaktanulmányi szeminárium 2	VPPGW76	-----		5/gy/2		
Gyakorló iskolai gyakorlat (felső tagozat és középiskola)	VPPGW60	VPPGW46			60/gy/2	
Szabadon választható követelmény: 13 kredit						
Szeminárium	GSVS051	----			10/gy/3	
Szakkoloztat 1	SPCSW01	----			10/gy/2	
Szakterületi szeminárium	VPPGW78	-----			10/gy/3	
Szakkoloztat 2	SPCSW02	SPCSW01				-/sz/5
Szakismereti szigorlatok						
Rendszeres teológiai szigorlat (dogmatika, dogmatörténet, filozófiatörténet)	DOERW01	DOERW14				
		DOERW17				
		FILRW32				
Biblikus szigorlat 1 (őszöv. írásmagy., őszöv. bibliai teol.)	BTHBW02	ŐSZBW19				
		BTHBW57				

Biblikus szigorlat 2 (újszöv. írásmagy., újszöv. bibliai teol.)	BTHBW03	ÚSZBW3 9			-/sz/0	
		BTHBW5 9				
Pedagógiai-pszichológiai szigorlat	VPPGW01	VPPGW8 3			-/sz/0	
		VPPGW8 4				
		VPPGW8 6				
		VPPGW8 9				
		VPPGW9 1				
Egyéni szakmai gyakorlat: 22 kredit						
Összefüggő féléves egyéni gyakorlat	VPPGW59	VPPGW4 7				40/gy/1 8
		VPPGW0 1				
Gyakorlatkísérő szeminárium	VPPGW77	-----				10/gy/2
Portfólió	VPPGW90					-/gy/2
Összesítés						
A képzés kreditkövetelménye: 120			33	33	27	27
Kontaktórák összesen: 525			150	155	170	50
Idegennyelv-ismeretre vonatkozó követelmények:						
A mesterfokozat megszerzéséhez az Európai Unió és az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) hivatalos nyelveiből legalább egy, államilag elismert középfokú (B2), komplex típusú nyelvvizsga vagy ezzel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél szükséges.						

TANTÁRGYLEÍRÁSOK

HT BTHBW52– Vallástörténet 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a vallástörténet alapfogalmait, módszereit, eredményeit; a vallástörténet és a teológia összefüggéseit, a vallásfenomenológia és vallástörténet alapfogalmait, valamint a legfontosabb bibliai és ókori vallásokat.

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A vallástörténet mint tudomány kialakulása, helye és jelentősége a teológiai tanulmányok között. Mi a vallás? Elméletek a vallás eredetéről. Vallásos alapfogalmak és életjelenségek: manaizmus, fétisizmus, animizmus, totemizmus, tabu, mágia, a természeti jelenségek istenítése. Az istenfogalom fejlődésének főbb állomásai, a szent fogalma; Az Ószövetség korának vallásai: sumér, asszír-babiloni, kánaáni, egyiptomi, perzsa; Az Újszövetség korának vallásai: antik mitológia, görög-római ősvallások, hellenisztikus misztériumkultuszok, gnoszticizmus.

Évközi tanulmányi követelmények:

- Az ajánlott irodalomból egy szabadon választott és az oktatóval egyeztetett könyv feldolgozása és részletes ismertetése házi dolgozat (min. 8.000, max. 10.000 karakter) formájában.

Kötelező irodalom:

- Herczeg Pál, *Vallástörténet*. Budapest, 1991 (és későbbi kiadások)
- Hahn István, *Istenek és népek*. Budapest, 1968 (átdolgozott kiadás: 1980).
- Órai jegyzetek, kiosztmányok

Ajánlott irodalom:

- M. Eliade, *Vallási hiedelmek és eszmék története I-II-III*. Budapest: Osiris Kiadó, 1995-98. (egy kötetben: 2006)
- J. Frazer, *Az aranyág*. Budapest: Osiris
- Kákossy L., *Réfiak*. Budapest, 1990.
- Kerényi K., *Görög mitológia*. Budapest: Gondolat Kiadó, 1977. (és egyéb magyar nyelven megjelent művek „Görög mitológia” címmel)
- T. Köves-Zulauf, *Bevezetés a római vallás és monda történetébe*. Budapest, 1995.
- G. van der Leeuw, *A vallás fenomenológiája*. Budapest: Osiris Kiadó, 2001.
- R. Otto, *A Szent*. Budapest: Osiris Kiadó, 1997.
- J. Ries (szerk.), *A szent antropológiája*. A Homo religiosus eredete és problémája. Budapest: Typotex Kiadó, 2003.
- Voigt V., *A vallási élmény története. Bevezetés a vallástudományba*. Budapest: Timp Kiadó, 2004.
- Uő, *A vallás megnyilvánulásai. Bevezetés a vallástudományba*. Budapest: Timp Kiadó, 2006.

HT BTHBW53– Vallástörténet 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a vallástörténet alapfogalmait, módszereit, eredményeit; a vallástörténet és a teológia összefüggéseit, a vallásfenomenológia és vallástörténet alapfogalmait, valamint a legfontosabb bibliai és ókori vallásokat.

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák: A vallástörténet mint tudomány kialakulása, helye és jelentősége a teológiai tanulmányok között. Mi a vallás? Elméletek a vallás eredetéről. Vallásos alapfogalmak és életjelenségek: manaizmus, fétizmus, animizmus, totemizmus, tabu, mágia, a természeti jelenségek istenítése. Az istenfogalom fejlődésének főbb állomásai, a szent fogalma; Az Ószövetség korának vallásai: sumér, asszír-babiloni, kánaáni, egyiptomi, perzsa; Az Újszövetség korának vallásai: antik mitológia, görög-római ősvallások, hellenisztikus misztériumkultuszok, gnoszticizmus.				
Évközi tanulmányi követelmények: ▪ Az ajánlott irodalomból egy szabadon választott és az oktatóval egyeztetett könyv feldolgozása és részletes ismertetése házi dolgozat (min. 8.000, max. 10.000 karakter) formájában.				
Kötelező irodalom: ▪ Herczeg Pál, <i>Vallástörténet</i> . Budapest, 1991 (és későbbi kiadások) ▪ Hahn István, <i>Istenek és népek</i> . Budapest, 1968 (átdolgozott kiadás: 1980). ▪ Órai jegyzetek, kiosztmányok				
Ajánlott irodalom: ▪ M. Eliade, <i>Vallási hiedelmek és eszmék története I-II-III</i> . Budapest: Osiris Kiadó, 1995-98. (egy kötetben: 2006) ▪ J. Frazer, <i>Az aranyág</i> . Budapest: Osiris ▪ Kákossy L., <i>Ré fiai</i> . Budapest, 1990. ▪ Kerényi K., <i>Görög mitológia</i> . Budapest: Gondolat Kiadó, 1977. (és egyéb magyar nyelven megjelent művek „Görög mitológia” címmel) ▪ T. Köves-Zulauf, <i>Bevezetés a római vallás és monda történetébe</i> . Budapest, 1995. ▪ G. van der Leeuw, <i>A vallás fenomenológiája</i> . Budapest: Osiris Kiadó, 2001. ▪ R. Otto, <i>A Szent</i> . Budapest: Osiris Kiadó, 1997. ▪ J. Ries (szerk.), <i>A szent antropológiája</i> . A Homo religiosus eredete és problémája. Budapest: Typotex Kiadó, 2003. ▪ Voigt V., <i>A vallási élmény története. Bevezetés a vallástudományba</i> . Budapest: Timp Kiadó, 2004. ▪ Uő, <i>A vallás megnyilvánulásai. Bevezetés a vallástudományba</i> . Budapest: Timp Kiadó, 2006.				

HT ÓSZBW18 – Ószövetségi írásmagyarázat 3.				
Tantárgy felelőse: Dr. Karasszon István	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: őszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:
EZSDRÁS KÖNYVÉNEK MAGYARÁZATA
A kurzus célja egyrészt a könyv olvasása és magyarázása. Ezen túl azonban a könyv jelentősége a babiloni fogság utáni helyzet alakulására nézve is kiterjed, de a korai zsidóság előállításának részleteit is kiolvashatjuk belőle. Nem utolsó sorban pedig a fogság utáni teológiai reflexiók feltérképezéséhez nyerhetünk támpontot a könyv magyarázatában. Összességében tehát nyelvi, történeti és teológiai ismeretek szerzését remélhetjük a kurzustól.

Ajánlott irodalom:

- Kommentárok: K. Galling (1954), J. M. Myers (1965), F. C. Fensham (1994), A. H. J. Gunneweg (1985), J. Blenkinsopp (1989), C.-L. Seow (1999) Tanulmányok: S. Grätz, *Das Edikt des Artaxerxes* (BZAW 334), Berlin/New York: W. de Gruyter, 2004; K. Min, *The Levitical Authorship of Ezra-Nehemia* (JSOTS 409), London/New York: T. & T. Clark, 2004; J. Pakkala, *Ezra the Scribe* (BZAW 347), Berlin/New York: W. de Gruyter, 2004; Karasszon István, Ezsdrás személve és műve. *Studia Nova* 1 (1994/2), 35-64.

HT ÓSZBW19 – Ószövetségi írásmagyarázat 4.				
Tantárgy felelőse: Dr. Karasszon István	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása:	Meghirdetés féléve:	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy

	kötelező	tavaszi	Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Ajánlott irodalom:				

HT ÚSZBW38 – Újszövetségi írásmagyarázat 3.				
Tantárgy felelőse: Dr. Balla Péter	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

Az újszövetségi exegézishez a képesség elsajátítása, elmélyítése. Az írásmagyarázat feladata a szöveg eredeti nyelven való olvasása, fordítása és magyarázata, a szöveg nyelvtani anyagának és szókincsének elsajátítása – kortörténeti és bevezetéstani stúdiumok segítségével –, valamint az egyes hermeneutikai kérdések tisztázása. A görög nyelvhez kapcsolódó feladatok csak a lelkész és teológus szakon teljesítendőek, a hittanoktató és vallástanár szakon magyar nyelvre épül a magyarázat.

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Hermeneutikai, módszertani és gyakorlati segítség választott textusok megértéséhez.

A **Korinthusiakhoz írt első levél (1Kor 1-7)** fejezeteinek görög nyelven olvasása, fordítása, nyelvi jelenségeinek, görög szóanyagának ismerete és exegézise lelkész és teológus szakon. Hittanoktató és vallástanár szakon csak az exegézis elvárt, de az előadások alapján tudni kell az eredeti szöveg többletének főbb pontjait.

1. hét: Általános bevezetés, hermeneutikai alapvetés, kutatástörténet, főbb szakirodalom

2-13. hét: Exegézis: **Korinthusiakhoz írt első levél (1Kor 1-7)**

14-15. hét: összefoglalás, kérdések

Évközi tanulmányi követelmények:

- Aktív részvétel az előadásokon. Jelentkezés alapján kommentárról referátum tartására van lehetőség
- Lelkész és teológus szakon: görög szöszedet és olvasónapló készítése (tudnivalók: Balla Péter honlapján)
- Vallástanár szakon: olvasónapló készítése (lásd Balla Péter honlapját; a szöszedet ill. olvasónapló a vizsga megkezdésekor adandó át a vizsgáztató tanárnak)

Kötelező irodalom, vizsgaanyag:

- Kálvin János 1Korinthus kommentárja (REK Új Folyam, 8), valamint az órai anyag

Ajánlott irodalom:

1Korinthus kommentárok (bővebb irodalom megadása az előadások alkalmával):

- Magyar nyelven: Tökés István (Kolozsvár), Cserháti Sándor (Luther Kiadó), David Prior (Harmat Kiadó);
- Német nyelven: Eckhard Schnabel (HTA), Christian Wolff (ThHK), Wolfgang Schrage (EKK), Hans Conzelmann (KEK, angolul is: a Hermeneia sorozatban), Andreas Lindemann (Handbuch zum NT), Hans-Joachim Klauck (Neue Echter Bibel), Friedrich Lang (NTD), Heiko Krimmer (Edition C), Adolf Schlatter (Erläuterungen zum NT);
- Angol nyelven: Ben Witherington, Gordon Fee (NICNT), Anthony Thiselton (NIGTC), Leon Morris (Tyndale), Richard Hays (Interpretation), R. Ciampa és B. Rosner (Pillar), David Garland (Baker), Craig Blomberg (NIV Application Commentary), Joseph Fitzmyer (Anchor Yale Bible), Marion Soards (NIBC), Nigel Watson (Epworth)

HT ÚSZBW39 – Újszövetségi írásmagyarázat 4.				
Tantárgy felelőse: Dr. Balla Péter	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása:	Meghirdetés féléve:	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy

	kötelező	őszi	Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja: Az újszövetségi exegézis módszertanának elsajátítása, elmélyítése, ami által a hallgatókban kifejlődik az önálló exegézis készítésének képessége. Az írásmagyarázat feladata a szöveg eredeti nyelven való olvasása, fordítása és magyarázata, a szöveg nyelvtani anyagának és szókincsének elsajátítása – kortörténeti és bevezetéstani stúdiumok segítségével –, valamint az egyes hermeneutikai kérdések tisztázása. A görög nyelvhez kapcsolódó feladatok csak a protestáns teológus szakon teljesítendőek, a vallástanár-nevelő szakon magyar nyelvre épül a magyarázat. Az előadásokon a görög szövegek magyar fordítással együtt kerülnek elemzésre, ezért együtt hallgathatják a teológus szakos és a vallástanár-nevelő szakos hallgatók. A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák: Hermeneutikai, módszertani és gyakorlati segítség választott textusok megértéséhez. A stúdium részét képezi a kijelölt fejezetek görög nyelven olvasása, fordítása, nyelvi jelenségeinek, görög szóanyagának ismerete és exegézise teológus szakon. Vallástanár szakon csak az exegézis elvárt, de az előadások alapján tudni kell az eredeti szöveg többletének főbb pontjait. Exegézis: Jn 18-20 Évközi tanulmányi követelmények: - Házi dolgozat Kötelező irodalom: - Bolyki János: <i>Az újszövetségi írásmagyarázat elvei, módszerei és példái</i>. Kálvin Kiadó, Budapest, 1998. - Bolyki János: <i>„Igaz tanúvallomás.” Kommentár János evangéliumához</i>. Budapest, 2001. - Bolyki János: <i>János evangéliuma a görög tragédiák tükrében</i>. Budapest, 2002. Ajánlott irodalom: - További kommentárok magyar és idegen nyelven				

HT BTHBW56- Bibliai teológia 1. (Ősz.)				
Tantárgy felelőse:	Féléves óraszám:	Kredit:	Előtanulmányi kötelezettség:	
Dr. Zsengellér József	L: 10	3		
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása:	Meghirdetés féléve:	Oktatás nyelve:	Értékelés módja:
			magyar	kollokvium
	kötelező	őszi	Ajánlott félév:	Értékelés módszere:
			I.	
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja: a) egyrészt, hogy bemutassa a tudományág kialakulását, történetét, hogy eligazítást adjon az Ószövetség különböző teológiai megközelítéseiről, azok lehetőségeiről és korlátairól; b) másrészt, a kiadott szakirodalom alapján átfogó képet nyújtson az Ószövetség különböző teológiai gondolatairól, illetve az azok között fennálló kapcsolatrendszeréről; c) harmadrészt, hogy egy-egy adott teológiai témát részletesen bemutasson A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák: Évközi tanulmányi követelmények: 1. Bevezetés, a tudományág története, bibliai teológiai típusok, legjelentősebb művek 2. Egyes korszakok és bibliai könyvek teológiája 3. Egyes teológiai gondolatok és változásai az Ószövetségben 4. Posztbiblikus (intertestamentális) teológiai fejlődések Kötelező irodalom: ▪ G. von Rad (2000, 2001): <i>Az Ószövetség teológiája I-II</i>. Osiris Kiadó, Budapest. Ajánlott irodalom: ▪ Tóth Kálmán (1979): <i>Ószövetségi biblikai teológia</i> (jegyzet). Budapest.; ▪ H. W. Wolff (2001): <i>Az Ószövetség antropológiája</i>. Harmat-PRTA, Budapest. ▪ W. Bruegemann (1997): <i>Theology of the Old Testament: Testimony, Dispute, Advocacy</i>. Fortress Press, Minneapolis.				

- R. Albertz (1992): *Religionsgeschichte Israels*. Vandenhoeck & Ruprecht
- Uő. (1994): *A History of Israelite Religion in the Old Testament*. Westminster John Knox Press, Louisville, Kentucky.
- James Barr: *The Concept of Biblical Theology. An Old Testament Perspective*, London, 1999
- Brevard S. Childs: *Old Testament Theology in a Canonical Context*, London, 1985
- Brevard S. Childs: *Biblical Theology of the Old and New Testaments*, London, 1992
- Hartmut Gese: *Zur biblischen Theologie*, München, 1977
- W. Eichrodt (1933-39): *Theologie des Alten Testaments I-III*. Klotz Verlag, Stuttgart / *Old Testament Theology I-II*. Louisville, Kentucky.
- W. H. Schmidt (1987⁶), *Alttestamentlicher Glaube in seiner Geschichte*. Neukirchener Verlag, Neukirchen-Vluyn.
- Ajánljuk továbbá az ószövetségi bibliai teológia kiterjedt irodalmából többek között C. Westermann, H. D. Preuß, W. Zimmerli, A. H. J. Gunneweg, O. Kaiser, W. Brueggemann, E. S. Gerstenberger, R. Rendtorff, G. Fohrer, G. von Rad, M. Noth, A. Alt, F. Crüsemann és mások német és angol nyelven megtalálható műveit.

HT BTHBW57– Bibliai teológia 2. (Ősz.)				
Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja: A Biblisi teológia 1. tantárgy során megalapozott tudásanyag további tágítása. A kiadott szakirodalom alapján az Ószövetség egyes teológiai gondolatainak részletes megismerése, elemzése. Az Ószövetség teológiai gondolkodásmódjának és összefüggésrendszerének megismerése.				
A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák: Nagy teológiai témák részletes elemzése: 1. Kiválasztás 2. Bűn és bűnbocsánat 3. Messiás és eszkatológia 4. Ember és a nemiség 5. Szeretet és gyűlölet				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Kötelező irodalom: ▪ Claus Westermann (1993) <i>Az Ószövetség teológiájának vázlata</i>. Budapest ▪ Hans W. Wolff (2001) <i>Az Ószövetség antropológiája</i>, Pápa-Budapest: PRTA-Harmat				
Ajánlott irodalom: ▪ H. Gese (1977) <i>Biblische Theologie</i> München ▪ Tóth Kálmán: (1979): <i>Az Ószövetség biblikai teológiája</i> (jegyzet) Budapest ▪ B. S. Childs (1985) <i>Old Testament in a Canonical Context</i>, London, SCM ▪ R. Albertz (1992). <i>Religionsgeschichte Israels</i>. Göttingen, Vandenhoeck & Rupprecht/ Uő: <i>A History of Israelite Religion in the Old Testament</i> Louisville, Westminster John Knox Press ▪ W. Bruggemann (1997): <i>Theology of the Old Testament: Testimony, Dispute, Advocacy</i>. Minneapolis, Fortress Press ▪ E. S. Gerstenberger (2005) <i>Theologien des Alten Testaments</i>. Stuttgart, Kohlhammer Ajánljuk továbbá az ószövetségi bibliai teológia kiterjedt irodalmából többek között: H.D. Preuss, W. Zimmerli, G. Von Rad, A.H.J. Gunneweg, O. Kaiser, R. Rendtorff, G. Fohrer, M. Noth, A. Alt, F. Crüsemann és mások német és angol nyelven megtalálható műveit.				
HT BTHBW58– Bibliai teológia 3. (Úsz.)				

Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A bibliai teológiai tanulmányok feladata, hogy a hallgatók elsajátítsák az egyes újszövetségi iratok, iratcsoportok és szerzők teológiájának jellegzetességeit és főbb hangsúlyait. A tantárgy előadásain tematikusan tárgyaljuk az Újszövetség legfontosabb teológiai tanításait. Az első félév tárgya a szinoptikus hagyományanyag, valamint az ösgyülekezet története és tanítása (szinoptikus evangéliumok + ApCsel).

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. Az Úsz bibliai teológia története
2. Az Úsz bibliai teológia mai kérdései
3. Keresztelő János
4. Jézus Krisztus személye
5. A történeti Jézus kutatás
6. A szinoptikus hagyományanyag és az egyes evangéliumok teológiai jellegzetességei
7. Jézus igehirdetése
8. Jézus etikája
9. Jézus tettei és méltóságjelzői
10. Jézus szenvedése, halála és feltámadása
11. Az ösgyülekezet és Jakab teológiája az Apcsel szerint
12. Összefoglalás

Évközi tanulmányi követelmények:

A tárgyalt anyag követése a kiadott szakirodalom alapján: minden „tételhez” rövid (2000 karakter) írott reflexiók készítése egy, a megadott ajánlott szakirodalomból választott vagy az oktatóval egyeztetett bibliai teológiai szakkönyvet követve. A reflexiók leadási határideje a szorgalmi időszak utolsó napja. A kollokvium anyaga Herczeg Pál jegyzetének (vö. lent) 1-127. oldala, valamint az órákon elhangzottak.

Kötelező irodalom:

- Bolyki János, *Újszövetségi etika*. Budapest: Kálvin Kiadó, 1998.
- Cserháti Sándor, *Az Újszövetség teológiája*. Budapest: Luther Kiadó, 2012.
- J. D. G. Dunn, *Jézus, Pál és az evangéliumok*. Budapest: Kálvin kiadó, 2014 (megjelenés alatt).
- Herczeg Pál, *Az Újszövetség teológiájának vázlata*. Budapest: KRE, 2004.
- E. Schweitzer, *Teológiai bevezetés az Újszövetségbe*. Budapest: Kálvin Kiadó, 2004.
- P. Stuhlmacher, *Biblische Theologie des NTs*. Göttingen, 1992/1999. (az előkészületben lévő magyar kiadás anyaga megjelenik az órai handoutokban)

Ajánlott irodalom:

- Balla Péter: *Az újszövetségi teológiát ért kihívások: Kísérlet a tudományág igazolására*. Budapest: KIA, 2008.
- *Biblikus teológiai szótár*. Budapest: Szent István Társulat, 2009.
- B. S. Childs, *Biblical Theology of the Old and New Testaments*. London: SCM, 1992.
- Uő., *The New Testament as Canon*. Philadelphia: Fortress, 1984.
- J. Gnllka, *Az Újszövetség teológiája*. Budapest: SZIT, 2007.
- Herczeg Pál, *Krisztusról és az egyházzól szólok*. Budapest: Kálvin Kiadó, 2006.
- S. B. Marrow, „Biblical Theology” in *New Catholic Encyclopedia*, Vol. 2., J. Heraty, 1967. 545-550. o.
- H. G. Reventlow, „Theology (Biblical), History of” in *Anchor’s Bible Dictionary*, Vol. 6., Doubleday, 1992. 483-505. o.
- K. Stendahl, „Biblical Theology, Contemporary” in *Interpreter’s Dictionary of the Bible*, Vol. 1., Abingdon, 1962. 418-432. o.
- Székely János, *Az Újszövetség teológiája*. Budapest: Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, 2003.

HT BTHBW59– Bibliai teológia 4. (Úsz.)				
Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: BTHBW59	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

HT DOERW14– Dogmatörténet				
Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A dogmatörténet átfogó megismertetése a hallgatókkal. Az előadások során a hallgatók megismerkednek a dogmák kialakulását befolyásoló filozófiai és történeti háttérrel, a nagy hitvitákkal, a különböző teológiai irányzatok jellegzetességeivel és problémáival.

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Tematika:

1. A hitvallás, a tan és a hagyományozódás problémája az ősegyházban. A neoplatonizmus. Az apostoli atyák, apologeták. (T. Lane, 8-16,18-21; McGrath 29-39; Osterhaven 31-35.)
2. Keleti és nyugati korai egyházatyák. Trinitástani és krisztológia viták. Eretnekségek és egyetemes zsinatok (T. Lane 16-18, 21-28, 29-33, 38-40; McGrath 39-42, 231-327, 257-266; Osterhaven 66-75; Hitvallásaink c. könyv függeléke).
3. Augustinus (T. Lane 45-50; McGrath 42-44, 237-240, 347-348, 378-379; Osterhaven 91-96)
4. A keleti hagyomány és képvita (T. Lane 60-76)
5. A középkori teológia (T. Lane 91-98, 108-113; McGrath 46-54, 59-68, 132-135)
6. A reformáció teológiai irányai (T. Lane 130-145, 148-158; McGrath 69-79, Osterhaven 136-140)
7. A protestáns ortodoxia (T. Lane 158-161; McGrath 80-83, 349-351; Osterhaven 103-107).
8. A felvilágosodás és a teológia (T. Lane 192-201; McGrath 94-104)
9. A neo-ortodoxia és belső vitái (T. Lane 215-227; McGrath 104-105).
10. Néhány XX. századi teológiai irányzat (T. Lane 230-244; McGrath 105-117).

Évközi tanulmányi követelmények:

Kötelező irodalom:

- T. Lane: *A keresztyén gondolkozás rövid története*, Budapest, 2001.
- A. E. McGrath, *Bevezetés a keresztyén teológiában*, Budapest, 1995
- M. E. Osterhaven: *Az egyház hite. Történelmi fejlődés ref. szempontból*, Budapest, 1995
- Kálvin János: *Tanítás a keresztyén vallásra*, Budapest, 1986

Ajánlott irodalom:

- T. Lane: *A keresztyén gondolkozás rövid története*, Budapest, 2001.

- A. E. McGrath, *Bevezetés a keresztyén teológiába*, Budapest, 1995
- M. E. Osterhaven: *Az egyház hite. Történelmi fejlődés ref. Szempontból*, Budapest, 1995
- Kálvin János: *Tanítás a keresztyén vallásra*, Budapest, 1986
- Adolf von Harnack, *Dogmatörténet*, Szentendre, 1998.
- Bernhard Lohse, *A short History of Christian Doctrine*, Philadelphia, 1985.
- J. N.D. Kelly: *Early Christian Doctrines*, New York, 1958.
- Karlmann Beyschlag, *Grundniss der Dogmengeschichte I-III*, Darmstadt, 1982.
- Vanyó László, *Bevezetés az ókeresztyén kor dogmatörténetébe*, Budapest, 1998
- Juraj Pavic – Tomislav Zdenko Tensek, *Patrológia*, 1997

HT DOERW16– Dogmatika 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Békési Sándor	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja: A klasszikus reformatori dogmatika felépítését figyelembe véve tárgyalja a teológia rendszerét. Módszerében segítségére van mind az írásmagyarázat, mind a filozófia. Rendszerezi a bibliai stúdiumok kutatásainak eredményeit. Alapvető eligazítást ad az egyház tanítása tekintetében, s egyúttal a bibliai könyvek tapasztalatai alapján képed ad az Isten, ember, világ összefüggéseiről, egyszóval a református keresztyén világképről.				
A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák: ▪ Az Istenről szóló tan. Tulajdonságok, transzcendencia és immanencia, metafizika ▪ A trinitástan. Bibliai alapok és dogmatörténeti kérdések, mai problémák ▪ A teremő és gondviselő Isten ▪ A láthatatlan világ és az ember ▪ Jézus Krisztus személye				
Évközi tanulmányi követelmények: ▪ Referátum				
Rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:				
Kötelező irodalom: ▪ Barth károly: Kis dogmatika. Budapest, é.n. ▪ Jan Milich Lochman: Az Apostoli Hitvallás. Budapest, 1995. ▪ Sebestyén Jenő: Református dogmatika. Gödöllő, 1994. ▪ Alister McGrath: Bevezetés a keresztyén teológiába. Budapest, 1995. ▪ Török István: Dogmatika. Amsterdam, 1985. ▪ Szűcs Ferenc: Hitvallásismeret. Budapest, 1995.				
Ajánlott irodalom: ▪ M. Eugene Osterhaven: Az egyház hite. Budapest, 1995. ▪ Otto Weber: Grundlagen der Dogmatik. 1-2. Band. Berlin, 1969. ▪ Paul Tillich: Rendszeres teológia. Budapest, 1996. ▪ Millard J. Erickson: Christian Theology. Grand Rapids, 1994.				
HT DOERW17– Dogmatörténet 2				
Tantárgy felelőse: Dr. Békési Sándor	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: HT DOERW16	

Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A klasszikus reformatori dogmatika felépítését figyelembe véve tárgyalja a teológia rendszerét. Módszerében segítségére van mind az írásmagyarázat, mind a filozófia. Rendszerezi a bibliai stúdiumok kutatásainak eredményeit. Alapvető eligazítást ad az egyház tanítása tekintetében, s egyúttal a bibliai könyvek tapasztalatai alapján képed ad az Isten, ember, világ összefüggéseiről, egyszóval a református keresztyén világképről.

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- Szótériológia. Krisztus váltásműve értünk.
- Az engedelmesség, szenvedés kereszt
- A pokorra szállás, a feltámasztás, a mennybemenetel
- Az ordo salutis, predestináció, vocatio, megigazulás és megszentelődés
- Megtérés, újjászületés
- A Szentlélek személye és munkája
- Az egyház, krisztológiai alapja, látható és láthatatlan egyház, ismertető jegyei, szervezete és kormányzása
- A kulcsok hatalma, a tan-és egyházfegyelem
- Az egyház szolgálai, a kálvini négyes rend
- A sakramentumok: keresztség és úrvacsoratanok
- Eszkhatológia

Évközi tanulmányi követelmények:

Referátum

Rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

- Barth károly: Kis dogmatika. Budapest, é.n.
- Jan Milich Lochman: Az Apostoli Hitvallás. Budapest, 1995.
- Sebestyén Jenő: Református dogmatika. Gödöllő, 1994.
- Alister McGrath: Bevezetés a keresztyén teológiába. Budapest, 1995.
- Török István: Dogmatika. Amsterdam, 1985.
- Szűcs Ferenc: Hitvallásismeret. Budapest, 1995.

Ajánlott irodalom:

- Paul Tillich. Rendszeres teológia. Budapest, 1996.
- Otto Weber: Grundlagen der Dogmatik. 1-2. Berlin, 1962.
- John Macquarrie: Principles of Christian Theology. New York, 1977.
- Millard J. Erickson: Christian Theology. Grand Rapids, 1994.
- Gerhard Ebeling: Dogmatik des christlichen Glaubens. II-III. Berlin, 1966.
- Szathmáry-Török-Kocsis: Eszkhatológia. Budapest, 2001.
- Oscar Cullmann: Az Újszövetség krisztológiája. Budapest, 1990.
- Louis Berkhof: Keresztyén dogmatika. H. és é.n.

HT FILRW31 – Filozófiatörténet 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Pethő Sándor	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A kurzus célja bevezetésszerűen megismertetni a hallgatókat késő ókori és középkori filozófia legfontosabb irányzataival, fogalmaival, előkészíteni a modern filozófia, valamint az egyes filozófiai

részterületekkel (pl. vallásfilozófia, metafizika, logika) foglalkozó kurzusokat.

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák: .

1-2. Platón

3-4. Arisztotelész

1. Sztoa

6-7. Újplatonizmus-Augustinus

8. Anselmus

9. Abaelardus

10-11. Aquinói Tamás

12. Descartes

Évközi tanulmányi követelmények: --

Rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Kötelező irodalom:

Kötelező irodalom

Platón, *Állam*, V. könyv 474d – 480a; VII. könyv 505a-519c, in: *Platón összes művei*, Budapest, Európa, 1984. II. 367-384.o.; 436-464.o.

Platón, „Timaios”, 27 c - 47 e, *Platón összes művei*, Bp. Európa, 1984. III. kötet 324-348.

Arisztotelész, *Nikomakhoszi Etika* Bp. 1987.; 1.-2.k. (5-53.o.)

Arisztotelész: „A lélekről”, II. könyv, in: *Arisztotelész, Lélekfilozófiai írások* (ford. Steiger K.) Budapest, Akadémiai Kiadó, 2006, 35-64.

Cicero: *Az istenek természetéről*, Budapest, Helikon, 1985. 57-95. (II. könyv, 1./1-34/88.)

Epiktétosz: „A szabadságról”, in: *Sztoikus etikai antológia* (szerk. Steiger K.) Bp. 1983. 73-103.

Plótinosz, "A három eredendő valóságról". In: Plótinosz, *Az egyről, a szellemről és a lélekről*, Bp. 1986. 223-240 (= in: *Bevezetés a filozófiába. Szöveggyűjtemény.*/szerk. Steiger Kornél/)

Szent Ágoston, *Vallomások* (ford. Városi István), Budapest, Gondolat, 1982., 10-11. könyv

Anselmus: „Proszlogion”, in: *Canterbury-i Szent Anzelm, Filozófiai és teológiai művek*. Budapest, Osiris, 2001. 165-204.

Abaelardus, *Etika* /ford. Turgonyi Zoltán/ MTA Filozófiai Intézet, (Religio könyvek), Budapest 1989

Aquinói Tamás, *A teológia foglalatata*. I. rész, 1-3. kérdés; 12. kérdés, in: Aquinói Tamás, *Summa theologiae –A teológia foglalatata* (ford. Tudós-Takács J.), Budapest, Telosz Kiadó, 1994..

Aquinói Tamás, *A világ örökkévalóságáról*. Ford. Borbély G., Budapest, Jószyveg, 1998.

R. Descartes, *Elmélkedések az első filozófiáról*. Ford. Boros G. (Budapest: Atlantisz, 1994), I-III. könyv: (25-78.o).

Ajánlott irodalom:

Boros Gábor (szerk.) *Filozófia*, Akadémiai kiadó, 2007. (vonatkozó fejezetek)

HT FILRW32– Filozófiatörténet 2.

Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: őszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A kurzus célja bevezetésszerűen megismertetni a hallgatókat középkori és újkor filozófia legfontosabb

irányzataival, fogalmaival, és ezzel filozófiatörténeti háttérrel és kontextust adni a rendszeres teológiai ismeretekhez.

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. Descartes
2. Spinoza,
3. Locke, Hume
4. Kant
5. Nietzsche
6. Heidegger
7. Logikai pozitivizmus

Évközi tanulmányi követelmények:

Kötelező irodalom:

1. R. Descartes, Elmélkedések az első filozófiáról. Ford. Boros G. (Budapest: Atlantisz, 1994), I-III. könyv: (25-78.o).
2. B. Spinoza, Etika, I. rész (Budapest, Magyar Helikon, 1968, 7-52.)
3. David Hume. Tanulmány az emberi értelemről, Budapest, Nippon, 1996, I. és VII. Fejezet.
4. Immanuel Kant, A tiszta ész kritikája (ford. Kiss János), Budapest, Atlantisz, 2009., „Bevezetés”, 51-72. o.
5. Friedrich Nietzsche, „A nem morálisan felfogott igazságról és hazugságról”, in: M. Heidegger, Bevezetés a metafizikába, Bp. Ikon, 1995. Jegyzetek és szövegek 32-36.o.
6. Martin Heidegger : Mi a metafizika? in: M. Heidegger, Bevezetés a metafizikába, Jegyzetek és szövegek, 36-42.
7. Rudolf Carnap: A metafizika kiküszöbölése a nyelv logikai elemzésén keresztül, Tudományfilozófia szöveggyűjtemény, szerk. Forrai Gábor, Szegedi Péter, pp 9-26, Budapest, Áron kiadó 1999.
8. Boros Gábor (szerk.) Filozófia, Akadémiai kiadó, 2007. (vonatkozó fejezetek)

Ajánlott irodalom:

HT ETRRW51 – Egyetemes egyháztörténet 2.

Tantárgy felelőse: Dr. Lányi Gábor	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tantárgy megismerteti a hallgatókat a protestáns reformáció meghatározó személyiségeinek életével, tanításaival, evangéliumi felismeréseik máig ható hatásaival. Vizsgálatunk folyamán különleges szerepet kap a reformátorok műveinek elemzése, élettörténeti eseményeiknek teológiai felfogásokra gyakorolt hatása, illetve hogy ők hogyan gyakoroltak hatást a későbbi korokra, nem csupán teológia, hanem a jog, a politika, a gazdaság, a tudomány, de a mindennapi élet egyéb területein is. Különleges figyelmet kap Kálvin János élete, teológiája és a hozzá köthető reformatori irányvonal terjedése és fejlődése.

A tantárgy programja:

1. Bevezetés - keresztyénség az újkor hajnalán
2. Luther Márton élete
3. A lutheri reformáció története 1517-től 1555-ig
4. Ulrich Zwingli és Zürich reformációja

5. A helvét reformáció terjedése
6. Radikális reformáció, anabaptista mozgalmak
7. Kálvin János élete első genfi tartózkodásáig (1509-1536)
8. Genf reformációja
9. Kálvin János vitái, Kálvin teológiájának formálódása
10. Kálvintól a kálvinizmusig, Kálvin János teológiájának hatása
11. A francia reformáció
12. Angol és skót reformáció
13. Reformáció Németalföldön, Pfalzban, Kelet-Európában
14. Összefoglalás – a reformáció öröksége

Évközi tanulmányi követelmények: A szorgalmi időszakban két zárthelyi dolgozat évszámokból, fontos kifejezések és fogalmak definícióiból

Kötelező irodalom:

Cadier, Jean: *Kálvin - Egy ember Isten igájában*, Budapest, 1994
 Colijn, Jos: *Egyetemes egyháztörténet*, Iránytű Alapítvány, 2001
 Gabler, Ulrich: *Huldrych Zwingli*, Budapest: Kálvin Kiadó, 2008
 Heussi, Karl: *Az egyháztörténet kézikönyve*, Budapest: Osiris, 2000
 Révész I.-Segesváry L.: *Az egyháztörténelem alapvonalai*, Debrecen: 1936; reprint 1991

Ajánlott irodalom:

Adriányi Gábor: *Az egyháztörténet kézikönyve*, Budapest: Szent István Társulat, 2001
 Béza, Theodor: *Kálvin János élete*, Budapest: Kálvin Kiadó, 1998
 Chadwick, Owen: *A reformáció*, Budapest: Osiris, 1998
 Dienes Dénes: *A reformáció*, Sárospatak: Hernád Kiadó, 2008
 Erikson, Erik H.: *A fiatal Luther és más írások*, Budapest: Gondolat, 1991
 Fazakas Sándor, szerk.: *Kálvin időszerűsége*, Budapest: Kálvin Kiadó, 2009
 Fiala Endre: *Pápaság és nemzetállamok a késői középkorban és az újkor hajnalán*, Jászberény, 1937
 Fröhlich, Roland: *Egyháztörténet évszámokban*, Budapest: Jel, 2007
 Gánóczy Sándor-Stefan Scheld: *Kálvin hermeneutikája*, Budapest: Kálvin Kiadó, 1997
 Gritsch, Eric W.: *Isten udvari bolondja - Luther Márton korunk perspektívájából*, Budapest: Luther Kiadó, 2006
 Gyökössy Endre: *A lelkigondozó Kálvin*, Budapest: 1996
 Johnson, Paul: *A kereszténység története*, Budapest: Európa, 2001
 Kálvin János: *A keresztyén vallás rendszere I-II.*, Budapest: Kálvin Kiadó, 2014
 Lane, Tony: *A keresztyén gondolkodás rövid története*, Budapest: Harmat-Kálvin, 2001
 Luther, Martin: *Asztali beszélgetések*, Budapest: Helikon, 1983
 McGrath, Alistair: *Bevezetés a keresztény teológiába*, Budapest: Osiris, 2003
 McGrath, Alistair E.: *Kálvin*, Budapest: Osiris, 1996
 Pröhle Károly, szerk.: *Luther Márton négy hitvallása*, Budapest: Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya, 1983
 Pruzsinszky Pál: *Kálvin János*, Pápa, 1909
 Pruzsinszky Pál: *Kálvin levelei a nőkhöz*, Lorántffy Zsuzsanna Egyesület, 1909
 Révész Imre: *Kálvin élete és a kálvinizmus*, Debrecen, 1909
 Sebestyén Jenő: *A kálvinizmus és a kultúra*, Budapest: 1943
 Southern, R. W.: *A nyugati társadalom és az egyház a középkorban*, Budapest: Gondolat, 1987
 Spijker, Willem van: *Kálvin élete és teológiája*, Budapest: Kálvin Kiadó, 2003
 Szántó György Tibor: *Anglikán reformáció, angol forradalom*. Budapest: Európa Könyvkiadó, 2000
 Szántó Konrád: *Egyháztörténelem*, Budapest: Jel, 2007
 Tomlin, Graham: *Luther és kora*, Budapest: Scolar, 2003
 Warga Lajos: *A keresztyén egyház történelme*, Sárospatak, 1906
 Zwingli, Ulrich: *67 tétel*, Exodus Kiadó, 2006
 Zwingli, Ulrich: *Commentarius vagyis az igaz és a hamis vallás magyarázata*, Budapest: Kálvin János Társaság, 1999

Tantárgy felelőse: Dr. Lányi Gábor	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: HT ETRRW51	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma, elsajátításának célja:

A keresztyénség és az őt körülvevő világ soha korábban nem ment át olyan gyors és mélyreható változásokon, mint a 19-20. század felgyorsult világában. A vizsgált korszakban a keresztyénség fokozatosan került ki a nyugati társadalmak politikai, gazdasági és kulturális nyilvánosságából és vált ez egyes ember magánügyévé. Egyesek, személyek és egyházak egyaránt, betokozódással és tételeik megszilárdításával válaszoltak a modern kihívásokra, mások a kompromisszumok, de olykor a megalkuvások útját választották. A kurzus célja, hogy példát szolgáltatson mindkét hozzáállásra, megmutassa mikor és hogyan tudott a keresztyénség hűséges maradni Urához és küldetéséhez, mikor és hol maradt alul. Ennek megismerése rendkívül fontos korunk mélyebb megértéséhez, benne való szolgálatunk teljesebb végzéséhez.

A tantárgy programja:

1. A moderntől a posztmodernig - a vizsgált korszak általános történeti, társadalmi és kulturális folyamatainak bemutatása
2. A bezárkózástól a nyitásig – a katolicizmus modernkori története (1814-től napjainkig)
3. Egyház az állam árnyékában – Kulturkampf, szekularizáció, Kirchenkampf, totalitárius diktatúrák, ortodox egyházak modernkori története
4. Keresztyénség és globalizáció - külmiszió, belmiszió és kultúrmisszió a 19-20. században
5. A legújabb kihívások – Krisztus követése a posztmodern individualista, pluralista és relativista társadalmában (szociális kérdés, ökumenikus törekvések, felekezeti világszövetségek)

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív óralátogatás

Kötelező irodalom:

Bucsay Mihály: *A legújabb kor egyetemes egyháztörténete 1814-től napjainkig*, Budapest, 1969

Colijn, Jos: *Egyetemes egyháztörténet*, Iránytű Alapítvány, 2001

Csohány János: *A legújabb kor egyetemes egyháztörténete*, Debrecen, 1974

Heussi, Karl: *Az egyháztörténet kézikönyve*, Budapest: Osiris, 2000

Ajánlott irodalom:

Adriányi Gábor: *Az egyháztörténet kézikönyve*, Budapest: Szent István Társulat, 2001

Diós István, szerk: *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Budapest: Szent István Társulat, 2000

Fröhlich, Roland: *Egyháztörténet évszámokban*, Budapest: Jel, 2007

Gereben Ágnes: *Egyház az ateista államban*, Budapest: PolgArt, 2001

Gereben Ágnes: *A bolsevik állam és az ortodox egyház: 1917-1920*, in: Valóság 44. évf. 3. sz. (2001), o. 71-91.

Gereben Ágnes: *A szovjet egyházpolitika gyökerei: Az orosz ortodox egyház 1925 után*, in: Magyar Szemle: Új folyam 10. évf. 11-12. sz. (2001), o. 37-55.

Gereben Ágnes: *Szovjet egyházpolitikai fordulat 1943-ban: okok és előzmények*, in: Polgári szemle 9. évf. 3-6. sz. (2013), o. 256-274.

Johnson, Paul: *A keresztyénség története*, Budapest: Európa, 2001

Lane, Tony: *A keresztyén gondolkodás rövid története*, Budapest: Harmat-Kálvin, 2001

Lányi Gábor: *Ébredés és Forradalom – A nagy ébredés és az amerikai polgári forradalom*, in Confessio 2009/1, 111-123. o.

McGrath, Alistair: *Bevezetés a keresztyén teológiába*, Budapest: Osiris, 2003

Révész I.-Segesváry L.: *Az egyháztörténelem alapvonalai*, Debrecen: 1936; reprint 1991

Szántó Konrád: *Egyháztörténelem*, Budapest: Jel, 2007

Szántó Konrád: *A katolikus egyház története II.*, Budapest: Ecclesia, 1988

Vályi Nagy Ervin: *Nyugati teológiai irányzatok századunkban*, Budapest: Református Zsinati Iroda, 1984

Wiltgen, Ralph: *A Rajna a Tiberisbe ömlött: a második Vatikáni Zsinat története*, Budapest: Szent István Társulat, 2000

Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A kurzus célja, hogy bevezesse a hallgatókat a nevelőtanári tevékenység fő feladatköreibe. Megismerjék a középiskolás korú fiatalok életproblémáit, kérdés-felvetési módjait és megoldási kísérleteit. Szerezzenek jártasságot mind a közösségi, mind az egyéni konfliktus-kezelési, valamint személyiségfejlesztő, ill. identitás-alakító módszerek és technikák alkalmazása terén. Képessé váljanak nevelési célok és lelkigondozói szempontok egyidejű érvényesítésére.

A tantárgy programja, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Elsajátítandó készségek, kompetenciák:

- A kollégiumi élet belső folyamatainak és dinamikájának megismerése, valamint a benne rejlő nevelési és lelkigondozói feladatok felfedezése
- Képesség a fiatalok közösséggé formálására a közösségépítés módszereinek elsajátítása által
- Problémaérzékenység a fiatalok életének jellegzetes belső és küldő konfliktusainak felismerésére és készség segítő kapcsolat felajánlására a megoldások keresésében.

A tantárgy programja:

1. A protestáns kollégiumi nevelés hagyományai
2. A kollégiumi nevelés funkciói
3. A serdülő- és ifjúkor lelki sajátosságai
4. Közösségépítési feladatok és módszerek
5. Műhelymunka
6. Az egyéni lelkigondozás alkalmi
7. A segítő beszélgetés
8. Hospitálás
9. Etikai orientáció a kollégiumi nevelésben
10. A kollégiumi nevelés tevékenységrendszer
11. Műhelymunka

Évközi tanulmányi követelmények:

- Hospitálás, előadásokon való aktív részvétel

Kötelező irodalom:

- Ld. ajánlott irodalom

Ajánlott irodalom:

- Baacke, D., Die 13-18jährigen, München etc. 1976.
- Bajkó M., A magyarországi és az erdélyi protestáns kollégiumok 1777-1848 között, Debrecen, 1992.
- Benedek I., Kollégiumi neveléstan, Budapest, 1997.
- Erikson, E.H., Jugend und Krise, Frankfurt M. etc. 1981.
- Fend, H., Entwicklungspsychologie des Jugendalters, Opladen 2001.
- Gordon, Th., A tanári hatékonyság fejlesztése, Budapest, 1990.
- Lamesch, G., Schulseelsorge als soziales System, Stuttgart 2000.
- Rácz J., Ifjúsági szubkultúrák, intézmények, devianciák, Budapest, 1998.
- Rosta G.(szerk.), Ifjúság, értékrend, vallás, Budapest, 2003.
- Schweitzer, F., Die Suche nach eigenem Glauben, Gütersloh 1996.
- Simon I., A kollégiumi tanár, Budapest, 1993.
- Vikár Gy., Az ifjúkor válságai, Budapest, 1980.

HT VPPGW73 – Családi kommunikáció				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A családok életében a kommunikációjukon keresztül láthatóvá váló problémák felismerése, és a más kurzusokon tanult készségek alkalmazásával azok „segítő megszólítása” és a megértés és megoldáskeresés irányába való együttműködés kialakítása

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségeiről.
2. A család rendszerszemlélete.
3. Változás – krízis – fejlődés a családban.
4. A családi életciklusról.
5. A veszteségek kezelése a családban.
6. A megszerzett ismeretek felismerése a családok kommunikációjában, s az érzelmi, kötődési és szerep viszonyokban jelentkező működési zavarokhoz való segítő kommunikáció fejlesztése.

Kötelező irodalom:

A sorszámozottak. A házi dolgozathoz bármelyik Chapman választhat.)

1. Buda Béla: Empátia. A beleélés lélektana. Gondolat, 1978. 1997. 2006.
2. Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1997.
3. Chapman, Gary: Egyásra hangolva. Az öt szeretetnyelvről. Harmat, 2002
 - Chapman, Gary: Családi összhangzattan. Harmat, 2003.
 - Chapman, Gary: Gyerekekre hangolva. Harmat, 2004.
 - Chapman, Gary: Kamaszokra hangolva harmat, 2005.
 - Chapman, Gary: Szólóban. Harmat. 2005.
 - Chapman, Gary: A szeretet másik arca – a harag. Harmat, 2006.
 - Chapman, Gary: Maradjunk együtt. Harmat, 2007.
 - Dobson, J.: Lányok (Fiúk) nevelése. Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Bp, 2011.
4. Gyökössy Endre: Nem jó az embernek egyedül. Ref. Zsinati Sajtosztály, 1989.
5. Eric Fromm: A szeretet művészete. Háttér K.
6. Komlósi Piroska (szerk.): Családi életre és kapcsolati kultúrára felkészítés. L'Harmattan, Bp. 2014.

Ajánlott irodalom:

- Gyökössy Endre: A szeretet szimfóniája. Szent Gellért Kiadó, Bp. 2000.
 - Cseri Kálmán: Öregem is gyümölcsözőn.
 - Pálhegyi Ferenc: Házassági karambolok. Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, 2000.
 - Pál Ferenc: A szorongástól az önbecsülésig. Kulcs Lyuk, Bp. 2012.
 - Hézszer Gábor: Miért? Pasztorálpszichológiai tanulmányok. Kálvin K. 2001.
 - Komlósi Piroska: A család támogató és károsító hatása az egyénre. (elektronikus formában)
 - Bettelheim, Bruno: Az elég jó szülő. Gondolat, Bp. 1994.
- Gordon Thomas: P.E.T. A szülői eredményesség tanulása. Gordon Könyvek, 1999

HT VPPGW57 – Egyházi és gyülekezeti kommunikáció				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

HT VPPGW82 – Nevelésfilozófia (A nevelés történeti kérdései – a református nevelés története)				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A kurzus elsődleges célja a tanárszakos hallgatók bevezetése a keresztyén pedagógia alapkérdéseibe; annak bemutatása, hogy a bibliai antropológia alapján milyen nevelésfelfogás jött létre a reformáció idején, s ennek milyen intézményes kereteit alakították ki a mai történelmi egyházak. A tantárgy további célja, hogy elméleti és gyakorlati tapasztalathoz juttassa a hallgatókat az egyházi iskolák működését, sajátos belső világát illetően, megismertesse velük a református közoktatás szervezeti felépítését, jogi szabályozását, helyét a közoktatás egészében. E mellett a kurzus keretében lehetőség nyílik arra, hogy a hallgatók reflektált módon újra fogalmazzák a kérdéssel kapcsolatos saját viszonyukat, és a bibliai antropológia alapján álló nevelésfelfogásról alkotott korábbi ismereteiket kibővítsék, elmélyítsék. Szintén fontos eleme a tárgynak a nagy világvallások tanításából következő erkölcsi tanítások átfogó ismerete, a vallás világának morális vonatkozásai, a valláserkölc alapvető kérdései. Ugyanakkor cél még a társadalometika főbb kérdéseinek: a család, a munka, és a jog etikai vizsgálatának, összefüggéseinek, a tanári hivatás etikai kérdéseinek tárgyalása

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Fejlesztendő kompetenciák:

- megismerje és értse a keresztyén pedagógia bibliai alapvetését, összefüggéseit;
- megismerje és értse a protestáns nevelési tradíciókat;
- megismerje a felekezeti – ezen belül a református – iskolák sajátos nevelésfelfogását és gyakorlatát;
- megismerje a keresztyén családi nevelés jellemzőit;
- alkalmas legyen az erkölcsi érzék fejlesztésére.

HT VPPGW83 – Neveléstudomány (A nevelés elméleti alapjai)

Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tárgy a nevelés és oktatás ma is aktuális kérdéseinek, problémáinak tárgyalásával hozzájárul a hallgatók kritikai gondolkodásának fejlődéséhez. A tantárgy célja, hogy a hallgatók képesek legyenek saját koruk nevelési eszményeinek, módszereinek, problémáinak kritikus, elemzésére, értelmezésére, és a különböző értelmezésekre reflektálva kialakítsák saját nevelés-, oktatás- és iskolakoncepciójukat. Különös hangsúly helyeződik a különböző világnézetekből kibomló különböző emberképek és az ezekhez kapcsolódó különböző nevelésfelfogások bemutatására, ezen túl kiemelt szerepet kap a bibliai emberkép és a református nevelés alapelveinek ismerete. A tantárgy célja továbbá, hogy a tanár szakos hallgatókat bevezesse a neveléstudomány, nevelésfilozófia alapvető kérdéseibe. Megismertesse őket a különböző nevelésfilozófiai, neveléstudományi megközelítésekkel, a nevelést meghatározó tényezőkkel, az azokat feltáró megismerési módokkal, a nevelési folyamattal és annak módszereivel.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A tárgy a nevelés és oktatás ma is aktuális kérdéseinek, problémáinak tárgyalásával hozzájárul a hallgatók kritikai gondolkodásának fejlődéséhez. A tantárgy célja, hogy a hallgatók képesek legyenek saját koruk nevelési eszményeinek, módszereinek, problémáinak kritikus, elemzésére, értelmezésére, és a különböző értelmezésekre reflektálva kialakítsák saját nevelés-, oktatás- és iskolakoncepciójukat. Különös hangsúly helyeződik a különböző világnézetekből kibomló különböző emberképek és az ezekhez kapcsolódó különböző nevelésfelfogások bemutatására, ezen túl kiemelt szerepet kap a bibliai emberkép és a református nevelés alapelveinek ismerete. A tantárgy célja továbbá, hogy a tanár szakos hallgatókat bevezesse a neveléstudomány, nevelésfilozófia alapvető kérdéseibe. Megismertesse őket a különböző nevelésfilozófiai, neveléstudományi megközelítésekkel, a nevelést meghatározó tényezőkkel, az azokat feltáró megismerési módokkal, a nevelési folyamattal és annak módszereivel.

--

HT VPPGW84 – A nevelés és oktatás pszichológiai alapjai				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A kurzus célja, hogy a hallgató elevenítse fel, illetve bővítse ki a pszichológiai alapfogalmakkal és – fogalmakkal kapcsolatos ismereteit, ismerje meg mélyebben a gyermeki fejlődés alapkérdéseit, alapvető folyamatait, továbbá legyen tájékozott a pszichológia gyermek- és emberképének változásait illetően, melynek talaján felismeri a normálistól eltérő fejlődésmentet, illetve fokozott figyelmet képes fordítani az egyéni különbségekre. Szerezze meg a pszichés működésekre való rálátást az iskolai oktatás folyamatában.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- A pszichológia és a fejlődéslélektan nézőpontjai, a kutatási eredmények értelmezése.
- Kognitív folyamatok és fejlődésük. A transzfer és a problémamegoldás összefüggései, szerepük a tudás alkalmazásában. A tanulás hatékonyságát, az iskolai teljesítményeket meghatározó kognitív, affektív és szociális tényezők.
- Az érzékelés fogalma, fajtái, az ingerületvezetés idegélettani alapjai. Az észlelés, az észlelés és tudat viszonya, a szenzoros integráció. A figyelem neurológiai alapjai, szerepe az információ-felvételben -feldolgozásban. Minősége, terjedelme, irányulása.
- Gondolkodás, fogalmi gondolkodás. Fogalmi műveletek. Problémamegoldási stratégiák. Az intelligencia fogalma, fajtái. A képzelet működése. Az alkotó gondolkodás és a képzelet összefüggései.
- Az emlékezet. A memória osztályozásai; STM, LTM. Az emlékezet fejlesztése: mnemotechnikai eljárások.
- Érzelmek, érzelemelméletek. Motiváció és emóció. Elsődleges és másodlagos érzelmek. Érzelmi állapotok.
- A tanulás fajtái, klasszikus és operáns kondicionálás, verbális tanulás, komplex tanulás. Szociális tanulás.
- A családi és az intézményes szocializáció. A tanulás hatékonyságát, az iskolai teljesítményeket meghatározó kognitív, affektív és szociális tényezők.
- Az iskola hatása kognitív és társas folyamatok változására, fejlődésére. A természetes és az iskolai tanulás hasonlósága és különbségei.
- A személyiség és mérése. Az intelligencia. Intelligencia az iskolában.
- Speciális tanulási nehézségek, problémás tanulók, hátrányos helyzet.
- Tehetséges tanulók.
- A tanulás modelljei – tanulási és tanítási stílusok. A nevelési környezet megtervezése.

HT VPPGW85 – A nevelés és oktatás pszichológiai alapjai				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 5	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW84	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A kurzus célja, hogy a hallgató elevenítse fel, illetve bővítse ki a pszichológiai alapfogalmakkal és fogalmakkal kapcsolatos ismereteit, ismerje meg mélyebben a gyermeki fejlődés alapkérdéseit, alapvető folyamatait, továbbá legyen tájékozott a pszichológia gyermek- és emberképének változásait illetően, melynek talaján felismeri a normálistól eltérő fejlődésmentet, illetve fokozott figyelmet képes fordítani az egyéni különbségekre. Szerezze meg a pszichés működésekre való rálátást az iskolai oktatás folyamatában.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- Kognitív folyamatok és fejlődésük. A transzfer és a problémamegoldás összefüggései, szerepük a tudás alkalmazásában.
- A tanulás hatékonyságát vizsgáló eljárások, tanulási stratégiák és vizsgálatuk.
- A figyelem neurológiai alapjai, pszichológiai vizsgáló eljárások.
- Az intelligencia fogalma, fajtái, intelligencia mérése. A kreativitás vizsgálata.
- Az emlékezet. A memória osztályozásai; STM, LTM. A vizuális és verbális emlékezet vizsgálata: mnemotechnikai eljárások.
- Érzelmi intelligencia vizsgálata.
- A család pszichológiai vizsgálata (Olson-teszt).
- Projektív eljárások a családi háttér megismerésében. Családrajzok.
- A személyiség és mérése, személyiségtesztek.
- Speciális tanulási nehézségek vizsgálata, problémás tanulók, hátrányos helyzet.
- Tehetséges tanulók képességvizsgálata.
- Társaskapcsolatok az iskolában, szociometria.

HT VPPGW86 – Tanulás és tanítás elmélete és gyakorlata (A tanulás és tanítás elmélete)				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A kurzus során a hallgatók eddig megszerzett pedagógiai és pszichológiai ismereteire építve az oktatáshoz kapcsolódó ismereteket bővítjük, megalapozzuk a szemináriumi gyakorlati tevékenységeket. Célja a hallgatók gyermekszemléletének és az oktatás egészéről vallott felfogásának formálása, felkészítés a tudatos tanári szerepvállalásra. Emellett célja a hallgatók oktatási folyamatról kialakított szemléletének formálása, módszertani repertoárjának kialakítása, a kompetenciák fejlesztését előtérbe helyező, differenciált oktatási folyamatok tervezéséhez, szervezéséhez, lebonyolításához és értékeléséhez, hatékony tanulást segítő, korszerű tanulási környezet kialakításához kapcsolódó elméleti ismeretek nyújtása.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Tanítás és tanulás. Tanuláselméleti koncepciók, ezek pedagógiai konzekvenciái, megjelenése az iskolai gyakorlatban.

A tanulás tanítása, a tanulás didaktikai értelmezése. Tanulási stratégiák, stílusok, technikák. A gondolkodás tanítása.

Tanulás és motiváció. Motivációs elméletek, motiváció és tanulói énkép kapcsolata.

A tananyag változásai, fejlődése. A tananyag kiválasztás kérdései ma, a tudás társadalmi meghatározottsága. A kompetencia fogalma, értelmezése. A transzfer értelmezése.

Az oktatás célrendszere és a tanítás tervezése. Taxonómiai rendszerek. A Bloom-féle taxonómiai rendszer. Az oktatás dokumentumai.

Pedagógiai tervezési feladatok: A tanterv. Tantervi műfajok és típusok. A NAT. Helyi pedagógiai program, helyi tanterv. Tanterv Magyarországon és Európában. A rejtett tanterv. Tanmenet, tematikus terv, óraterv, projektterv, epochális tervezés.

A tanulók megismerésének általános kérdései. Fő fejlődési szakaszok. Differenciálás, integráció, inklúzió. A differenciálás speciális célcsoportjai: Tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek, különleges pedagógiai bánásmódot igénylő tanulók. A hátrányos helyzet. Az iskolai szorongás.

A tehetséges tanulók. A tehetséggondozás elméleti háttere. A tehetséggondozás modelljei Magyarországon és Nyugat-Európában.

A tanulást segítő környezet kialakítása. Iskolai tér, eszközök és módszerek

Szervezeti keretek, szervezési módok, munkaformák, módszerek. Új eljárások az oktatás szervezésében: kooperatív tanulás, team-teaching, individualizált munkaformák, projekt. A módszerek kiválasztásának alapelvei. Tanári vezetésre épülő módszerek: Előadás, magyarázat, szemléltetés. Tanulói tevékenységre épülő módszerek. Kooperatív tanulás. Kooperáció, verseny, játék.

A taneszközök változásai. Digitalizált tananyag. Számítógép használata az oktatásban. A taneszközök kiválasztásának alapelvei.

Értékelés. Diagnosztikus, formatív és szummatív értékelés. A teljesítmények mérése. Az érvényesség és megbízhatóság. Önértékelés fejlesztése. Kutatás az oktatásban és az eredmények felhasználása a mindennapi pedagógiai gyakorlatban.

HT VPPGW87 – Tanulás és tanítás elmélete és gyakorlata (A tanulás és tanítás gyakorlata)				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW86	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A kurzus során tapasztalati tanulás történik, a pedagógiai elemeket a hallgatók saját tanulásukon keresztül ismerik meg. Célja az előadáson megszerzett ismeretekre építve az iskolai oktatáshoz kapcsolódó ismeretek, jártasságok, készségek bővítése, melyek a későbbi módszertani tanulmányokat megalapozzák, valamint a konkrét iskolai munka során a gyakorlatban is hasznosíthatók. A kurzus folyamán az ismeretszerzés, gyakorlás, rögzítés és részben az értékelés kooperatív módszerek alkalmazásával zajlik. Az egyes módszerek alkalmazására az óra folyamán reflektálunk, és azok alapján saját módszertárat kell elkészíteni a félév végére.

A második félévben kiscsoportok vezetik a foglalkozást a résztvevők részére, melyet reflektív beszélgetés keretében közösen értékelünk. A felkészülés projekt keretében történik. A csoportok saját témájuk kapcsán közös tananyag-felületet (ún. wikit) készítenek, melyet közösen a csoport értékeli.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Tanulásméletek, a természetes és az iskolai tanulás hasonlósága és különbségei. A tanulói tudás szerveződése és változása. A készségek és képességek fejlődése.

Az iskolai teljesítményeket meghatározó kognitív, affektív és szociális tényezők. A tanulás eredményességét alapvetően befolyásoló képességek, a nyelvi-kommunikációs és a tanulási képességek.

A kompetencia különböző értelmezési keretei. A transzfer és a problémamegoldás. A fogalmi megértést elősegítő tanulási-tanítási módszerek.

Az oktatás tartalmi szabályozása. Tanterv és vizsgarendszer.

A tanterv funkciói, típusai. A tananyag kiválasztását meghatározó társadalmi és kulturális tényezők, a tantervi szabályozás hazai gyakorlata.

A tanár tervezési tevékenységei: helyi tanterv készítése, tanmenet készítés; tématervezés (tematikus, epochális, projekt terv); óraterv készítés, felkészülés a tanítási órára.

Az egységesség és differenciálás jegyében megvalósuló oktatás jellemzői. Az integrált oktatás módszereinek és a lemaradó tanulók egyéni fejlesztési technikái.

A tanuló megismerése. Egyéni fejlesztési tervek készítése. Az önértékelés fejlesztése.

A tanítás, nevelés és tanulás kutatásának alapvető módszerei, adatelemzési eljárások. Az oktatási kísérletek szervezésének és az eredmények értékelésének alapvető technikái.

Tehetséggondozás és egyéni fejlesztés. Tehetségfelismerés, tehetségfejlesztés. Tutorálás. Tanulási környezet kialakítása.

A differenciált tanulásszervezés, az egyéni és a csoportmódszerek, a személyre szóló tanítási módszerek, és ezek hatékony alkalmazásának feltételei, módjai. Taneszközök, digitális tananyag, IKT.

Prevenációs és korrekciós eljárások a fegyelmezett tanítási-tanulási körülmények biztosítása érdekében. A kognitív és a motivációs önszabályozás kialakításának jelentősége.

Az értékelés funkciói, tárgyai, szintjei, viszonyítási alapjai, módszerei és eszközei.

A tanulók tantárgyi teljesítményeinek értékelése (becslés, mérés, szöveges értékelés). Pedagógiai mérőeszközök készítése és használata. Vizsgarendszer, vizsgázás.

HT VPPGW88 – Változó iskola (Az iskola belső világa és a pedagógus).				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW86	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tárgykurzus szeminárium, tartalmai a képzés részét képező iskolai gyakorlathoz illeszkednek, az annak során történő iskolai megfigyelések, egyszerű vizsgálatok előkészítését, elméleti megalapozását szolgálják. A kurzus legfontosabb célja a hallgatók tudatos pályaválasztásának elősegítése, irányítása, melyet az iskola funkcióiról, működéséről, a tanár- és diákszerepről vallott, korábban kialakult nézeteik tudatosításával, ismereteik bővítésével, és azoknak az új ismereteknek összekapcsolásával kíván elérni, melyekre a hallgatók az iskolai gyakorlat keretében megvalósuló iskolalátogatások alkalmával tesznek szert. Ezen belül a kurzus célja, hogy a hallgatók – a megelőző ismereteiket valamint tanulóként szerzett tapasztalataikat bővítve és tudatosítva – kialakítsák saját nevelésfelfogásukat. Megtapasztalják, értsék és tudatosan szemléljék a mai iskola szerkezetét, kapcsolatrendszerét, működési folyamatait, belső világát, valamint a tanári szerep tartalmát, annak különböző megközelítéseit, az azzal kapcsolatos elvárásokat, nehézségeket. A kurzus további célja, hogy a hallgatókat megismertesse az iskola legfontosabb dokumentumaival, és hozzásegítse őket ahhoz, hogy rálátásuk legyen a mai magyar közoktatási rendszer egészére. A tantárgy további célja, hogy elméleti és gyakorlati tapasztalathoz juttassa a hallgatókat az egyházi iskolák működését, sajátos belső világát illetően, megismertesse velük a református közoktatás szervezeti felépítését, jogi szabályozását, helyét a közoktatás egészében. E mellett a kurzus keretében lehetőség nyílik arra, hogy a hallgatók reflektált módon újra fogalmazzák a kérdéssel kapcsolatos saját viszonyukat, és a bibliai antropológia alapján álló nevelésfelfogásról alkotott korábbi ismereteiket kibővítsék, elmélyítsék.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Fejlesztendő kompetenciák:

- megismerje és értse a társadalmi kihívások és az oktatás kapcsolatát;
- megismerje és értse az iskola funkcióit, működését és alapvető dokumentumait;
- megismerje a tanárszerep jellemzőit és felismerje a pedagógus nevelésfilozófiájának szükségességét;
- megismerje a felekezeti – ezen belül a református – iskolák sajátos nevelésfelfogását és gyakorlatát;
- megismerje az egyházi oktatás helyzetét, rendszerét, sajátos feladatait;
- megismerje a keresztyén családi nevelés jellemzőit;

Évközi tanulmányi követelmények:

Tematikai egységek:

- Társadalmi kihívások és oktatás. Az Európai Unió közoktatási kultúrája és szabályozási gyakorlata. Az oktatás társadalmi-gazdasági összefüggései, az iskolarendszer és az oktatás társadalmi meghatározottsága.
- Az iskola feladatai és lehetőségei az esélyegyenlőtlenség csökkentésében és a társadalmi kohézió fejlesztésében.

- A magyar protestáns nevelés mai intézményes gyakorlata.
- A Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye.
- A református iskolai nevelés tradíciói, sajátosságai.
- A keresztyén családi nevelés modellje.
- A családi és iskolai nevelés funkcióinak változásai. A család és az iskola kapcsolatának jelentősége; a kapcsolattartás tartalma, formái.
- Az iskola belső szerkezete, felépítése.
- Az iskola külső kapcsolatai, partnerei. A protestáns iskolák sajátos közösség-szervező megoldásai (kollégium, diáktsztségek, diákönkormányzat).
- Az iskola dokumentumai.
- A pedagógusszerep tartalma, annak változása és értelmezési lehetőségei. A pedagógus nevelésfilozófiája.

Ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

- Gombóczi János – Trencsényi László (2007): Változatok a pedagógiára. ISBN 978 963 8088 19 2
- Halász Gábor (2010): Jelentés a magyar közoktatásról. OFI, Budapest. ISSN 1219-8692
- Pálhegyi Ferenc (2001): Útjelzőtáblák – Előadások a keresztyén pedagógiáról. Református Pedagógiai Intézet, Budapest. ISBN 963 00 7374 9
- Sanda István Dániel – Simonfi Zsuzsanna (2011): Nevelés a szakralitás dimenziójában. Gondolat Kiadó, Budapest. ISBN: 9789636933289
- Szűcs Ferenc (1997): A reformáció oktatási és nevelési eszménye. In: „Fölbuzog szívem szép beszédre” (Szerk.: Tenke Sándor, Karasszon István). KRE-HTK, Budapest. ISBN 963-9392-22-3

Ajánlott irodalom:

- Farkas Péter (2006): A szeretet közössége, a családszociológia alapjai. L'Harmattan Kiadó, Budapest. ISBN: 9639683086
- Szekszárdi Júlia (2011): Szülők és pedagógusok. Modern iskola. 5. 6. ISSN 17788-8638

HT VPPGW89 – Személyiség normális és eltérő alakulása (A személyiség fejlődése és fejlesztése) I.

Tantárgy felelőse: Dr. Németh dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: I	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A kurzus célja, hogy a hallgató elevenítse fel, illetve bővítse ki a pszichológiai alapfogalmakkal és – fogalmakkal kapcsolatos ismereteit, ismerje meg mélyebben a gyermeki fejlődés alapkérdéseit, alapvető folyamatait, továbbá legyen tájékozott a pszichológia gyermek- és emberképének változásait illetően, melynek talaján felismeri a normálistól eltérő fejlődésmentet, illetve fokozott figyelmet képes fordítani az egyéni különbségekre. Szerezze meg a pszichés működésekre való rálátást az iskolai oktatás folyamatában.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- A pszichológia és a fejlődéslélektan nézőpontjai, a kutatási eredmények értelmezése.
- Kognitív folyamatok és fejlődésük. A transzfer és a problémamegoldás összefüggései, szerepük a tudás alkalmazásában. A tanulás hatékonyságát, az iskolai teljesítményeket meghatározó kognitív, affektív és szociális tényezők.
- Az érzékelés fogalma, fajtái, az ingerületvezetés idegélettani alapjai. Az észlelés, az észlelés és tudat viszonya, a szenzoros integráció. A figyelem neurológiai alapjai, szerepe az információ-felvételben -feldolgozásban. Minősége, terjedelme, irányulása.
- Gondolkodás, fogalmi gondolkodás. Fogalmi műveletek. Problémamegoldási stratégiák. Az intelligencia fogalma, fajtái. A képzelet működése. Az alkotó gondolkodás és a képzelet összefüggései.

- Az emlékezet. A memória osztályozásai; STM, LTM. Az emlékezet fejlesztése: mnemotechnikai eljárások.
- Érzelmek, érzelemelméletek. Motiváció és emóció. Elsődleges és másodlagos érzelmek. Érzelmi állapotok.
- A tanulás fajtái, klasszikus és operáns kondicionálás, verbális tanulás, komplex tanulás. Szociális tanulás.
- A családi és az intézményes szocializáció. A tanulás hatékonyságát, az iskolai teljesítményeket meghatározó kognitív, affektív és szociális tényezők.
- Az iskola hatása kognitív és társas folyamatok változására, fejlődésére. A természetes és az iskolai tanulás hasonlósága és különbségei.
- A személyiség és mérése. Az intelligencia. Intelligencia az iskolában.
- Speciális tanulási nehézségek, problémás tanulók, hátrányos helyzet.
- Tehetséges tanulók.
- A tanulás modelljei – tanulási és tanítási stílusok. A nevelési környezet megtervezése.

HT VPPGW91- Személyiség normális és eltérő alakulása (A személyiség fejlődése és fejlesztése) II.

Tantárgy felelőse: Dr. Németh dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW89	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A fejlődéslélektani ismeretek alkalmazása a gyakorlatban, az iskolába kerüléstől, a kamaszkor végéig (a gyermekismeret, mint készség fejlesztése; kapcsolatteremtés a gyermekkel, szülővel és a pedagógussal). A tantárgy célja az elméleti órán bemutatott személyiségmodellekbe integrált személyiségfejlődésre vonatkozó ismeretek elmélyítése, különös tekintettel a pszichés fejlődés életkori és egyéni sajátosságaira (normál, problémás és patológiás fejlődésmenet összehasonlítása). Gyakorlati ismeretek nyújtása a készségek és képességek fejlődési folyamatairól, az eltérő fejlődésmenetek felismerése és iránymutatás a szükséges lépések megtételéhez.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- A fejlődést befolyásoló biológiai és környezeti tényezők.
- Normál, problémás és patológiás fejlődésmenet a különböző életkorokban.
- Egyéni különbségek a személyiség fejlődésében.
- Egyes tanulók személyiségének, tudásának, képességeinek megismeréséhez szükséges módszerek, technikák.
- Életkori sajátosságok a nevelésben.
- Csoportjelenségek a gyermek és ifjúkorban.
- A pedagógus és a tanuló kapcsolata.

HT VPPGW92- Társas kapcsolatok és konfliktusok az iskolában (Társas jelenségek az iskolában.)

Tantárgy felelőse: Dr. Németh dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW89	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a szociálpszichológia témakörébe tartozó csoportlélektan alapjaival, hogy elsajátítsák a társas lélektani szemléletet és az iskolai körülmények között

is alkalmazható vizsgálati módszereket. A csoportlélektani szemlélet közvetítése révén a hallgatók képessé válnak a tanulócsoporthoz elemző vizsgálatára, az összefüggések feltárása, az előítéletesség és a sztereotípiákra alapuló gondolkodás megnyilvánulásainak felismerésére, szakszerű kezelésére az iskolában és azon kívül is. Segítse elő a hátrányos társadalmi helyzetből, a szegénységből, az előítéletekkel övezett kisebbségi létből fakadó nehézségek és az iskolai kudarc közötti általános összefüggések, az ezzel kapcsolatos konkrét kutatási eredmények ismeretét.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- A társas interakciók, az interakció fogalma, szintjei, személyészlelés, első benyomás. Kategorizáció és sztereotípiák.
- Benyomáskeltés: kép és énkép, én-megjelenítés, állandóságigény a benyomáskeltésben.
- Attribúciós folyamatok.
- Kommunikáció és metakommunikáció.
- Kommunikáció a nevelés folyamatában.
- Az emberi szociabilitás: magányosság és szociabilitás; kötődés és vonzalom.
- A személyes kapcsolatok fejlődése. Intim kapcsolatok.
- Csoportnyomás és csoportnorma. Interakció a csoportban. Bűnbakképzés.
- Előítéletek. Konformizmus és deviancia, engedelmesség és vezetés.
- Befolyásolás és meggyőzés. Játszmák.
- Szociális státusz és szerep. Szereptanulás, szerepkonfliktusok.
- A tanári szerep: hatalom, vezetés.
- Alkalmazott szociálpszichológia: társas kapcsolatok szerveződésének mérése: szociometria.

HT VPPGW93– Társas kapcsolatok és konfliktusok az iskolában (Tanári kommunikáció és hatékonysági tréning)

Tantárgy felelőse: Dr. Németh dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW92	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A szituációs gyakorlatok lehetőséget adnak a személyes involváltságra, mélyítik az önismeretet, fejlesztik az empátiás készséget, ugyanakkor lehetőséget adnak a személyes hatékonyság fokozásával a tanári hatékonyság fejlesztésére. Sajátélményű gyakorlatok által a hallgatók megtapasztalhatják saját személyes és szakmai kompetenciájuk sajátosságait. Az egyéni kommunikációs stílus, problémaérzékenység, probléma-megoldási stratégiák feltérképezés mellett, lehetőség nyílik ezek hatékony fejlesztésére, kommunikációt és problémamegoldást elősegítő gyakorlatok, szerepjátékok kipróbálására, elsajátítására.

Az önismeretet segítő és kommunikációs hatékonyságot növelő technikák, segítségével ráhangolódhatnak a problémamegoldás és a személyközi kapcsolatteremtés- és tartás hatékony módjára. Kipróbálhatják a kommunikáció és a szociális készségek „hagyományostól” eltérő formáit, melyek később tanári gyakorlatuk során eredményesebbé tehetik a gyerekekkel és a felnőttekkel (szülőkkel és kollégákkal) való munkájukat, kapcsolataikat.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- Az elvárások, célok és keretek megvitatása, tisztázása.
- Bemelegítő, ráhangoló gyakorlatok.
- Nem verbális kommunikációs gyakorlatok 1.
- Nem verbális kommunikációs gyakorlatok 1.
- Verbális kommunikációs gyakorlatok 1.
- Verbális kommunikációs gyakorlatok 1.
- Konfliktusok, konfliktuskezelés.

- Önkontroll.
- Kapcsolatok kezelése az iskolán belül és kívül.
- Tanulócsoportok dinamikája, konfliktusok kezelése.
- A pedagógusszerep kérdései: együttműködés, helyzetelemzés, önismeret és önkontroll.
- Saját iskolai élmények feldolgozása.
- Visszajelzések.
- Lezárás, a tréning eredményességének megvitatása.

HT VPPGW94- Társas kapcsolatok és konfliktusok az iskolában (konfliktus megoldási tréning)

Tantárgy felelőse: Dr. Németh dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW92	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A szituációs gyakorlatok lehetőséget adnak a személyes involváltságra, mélyítik az önismeretet, fejlesztik az empátiás készséget, ugyanakkor lehetőséget adnak a személyes hatékonyság fokozásával a tanári hatékonyság fejlesztésére. Sajátélményű gyakorlatok által a hallgatók megtapasztalhatják saját személyes és szakmai kompetenciájuk sajátosságait. Az egyéni kommunikációs stílus, problémaérzékenység, probléma-megoldási stratégiák feltérképezés mellett, lehetőség nyílik ezek hatékony fejlesztésére, kommunikációt és problémamegoldást elősegítő gyakorlatok, szerepjátékok kipróbálására, elsajátítására.

Az önismeretet segítő és kommunikációs hatékonyságot növelő technikák, segítségével ráhangolódhatnak a problémamegoldás és a személyközi kapcsolatteremtés- és tartás hatékony módjára. Kipróbálhatják a kommunikáció és a szociális készségek „hagyományostól” eltérő formáit, melyek később tanári gyakorlatuk során eredményesebbé tehetik a gyerekekkel és a felnőttekkel (szülőkkel és kollégákkal) való munkájukat, kapcsolataikat.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- Az elvárások, célok és keretek megvitatása, tisztázása.
- Bemelegítő, ráhangoló gyakorlatok.
- Nem verbális kommunikációs gyakorlatok 1.
- Nem verbális kommunikációs gyakorlatok 1.
- Verbális kommunikációs gyakorlatok 1.
- Verbális kommunikációs gyakorlatok 1.
- Konfliktusok, konfliktuskezelés.
- Önkontroll.
- Kapcsolatok kezelése az iskolán belül és kívül.
- Tanulócsoportok dinamikája, konfliktusok kezelése.
- A pedagógusszerep kérdései: együttműködés, helyzetelemzés, önismeret és önkontroll.
- Saját iskolai élmények feldolgozása.
- Visszajelzések.
- Lezárás, a tréning eredményességének megvitatása.

HT VPPGW95- Hátrányos helyzetű tanulók az iskolában (differenciált szakmai ismeretek I.)

Tantárgy felelőse: Dr. Németh dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere:

			II.	Szóbeli vizsga
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja: A tantárgy célja, hogy a hallgatók betekintést nyerjenek az iskolai sikertelenségek sorozata mögött húzódó tényezőkbe, és abba hogy mit tehetne együtt az oktatásügy és a szociális szféra a helyzet javítása érdekében. A hallgatók tanulják meg a kérdést komplex módon átlátni, a felmerülő problémákat összefüggéseiben megvizsgálni. Integráló pedagógusként képesek legyenek interaktívan több szinten kommunikálni, befolyásolni, aktivitásra serkenteni, katalizáló, segítő attitűddel különféle, a saját személyiségéhez illeszthető fejlesztési eljárásokat kiválasztani. Továbbá tudjon együtt gondolkodni, kooperatív munkát végezni a kollégákkal, szülőkkel és más szakemberekkel. A tantárgy oktatása során arra is törekszünk, hogy a hallgatók részletesebben megismerkedjenek a törvényi meghatározáson kívül eső sajátos nevelési igényű tanulókkal, azokkal akik sajátos bánásmódot igényelnek a tanórán és azon kívül is, úgy mint például: lassú tanulók, a tehetséges tanulók, a hátrányos helyzetű tanulók, a védelembe vett tanulók, a nehezen nevelhető különönc vagy deviáns tanulók. A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák: Témakörök · A tanulók közötti különbségekről és a különbségek természetéről · Az integráció, inklúzió · Integrációs stratégiák · Hátrányos helyzetű gyermekek · A sikeres integráció megvalósulásának fontos elemei, gyakorlati tapasztalatok · Néhány sikeres hátránykezelési stratégia · Hátrányos helyzetű tanulók továbbtanulásának támogatása · Veszélyeztetett gyerekek · A fiatalkori bűnelkövetés kialakulásához vezető veszélyeztető tényezők, zavarok				

HT VPPGW96– Deviáns fiatalok az oktatásban (differenciált szakmai ismeretek II.)				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:
A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a deviáns fiatalok oktatásának sajátos feladatait, lehetőségeit és nehézségeit. Tapasztalatokat szerezzenek deviáns fiataloknak szervezett oktatási programok működéséről és pedagógiai sajátosságairól, megismerkedjenek a deviáns viselkedést magyarázó főbb elméletekkel, a totális intézmények működésével, a börtönpopuláció összetételével, valamint a reszocializációval (treatment) és a börtönben végzett pszichológiai tevékenység sajátosságaival. Emellett célja, hogy képessé tegye a hallgatókat arra, hogy pedagógusként képesek legyenek deviáns fiatalok oktatására és nevelésére.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- A deviancia elméletei: szociológiai elméletek. A deviancia elméletei: biológiai, pszichológiai elméletek.
- A bűnözés társadalmi reprodukciója Magyarországon az utóbbi években.
- Az iskola, a pedagógus szerepe és felelőssége a bűnmegelőzésben, az erőszak kialakulásában és csökkentésében.
- A fogvatartott népesség, különös tekintettel a fiatalokra és a fiatal felnőttekre. A börtönszocializáció, élet a börtönben. Nevelési-oktatási, pedagógiai-andragógiai munka a magyar büntetés-végrehajtásban. Alternatív büntetések.
- Beszélgetés letartóztatásból szabadult fiatalokkal (életutak, tapasztalatok megosztása, kérdésekre konkrét válaszok).

- Börtönlátogatás (Budapesti Fegyház és Börtön és/vagy Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet 3-as objektum); hospitálási lehetőség, beszélgetés fogvatartott fiatalokkal.
- Reszocializáció, rehabilitáció. Lehetőségek, problémák. A civilek szerepe a büntetés-végrehajtásban. Egyéb civil kontrollok. Pedagógiai, andragógiai sajátosságok.
- Az utógondozás; a folyamatos utógondozási modell. A pártfogó rendszer. Civil pártfogó rendszer mint szükséglet és hiányosság.
- A kriminológia és a bűnözővé válás folyamata.
- A börtönnel kapcsolatos tévhitek.
- A börtönpszichológia definíciója, helye a tudományok között. Tárgya, módszerei, kialakulásának története.
- A totális rendszerek működése. A börtönpopuláció. A börtön filozófiai környezete.
- A „Stanford Simulated Prison Experiment” (Zimbardo).
- A treatment és a reszocializációs programok. A pszichopátia (PCL–R).
- A fogvatartotti kategóriák (fiatalkorúak, nők).

HT VPPGW63 - VALLÁSPEDAGÓGIA

Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: L: 15	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: HT VPPGW54 - Neveléstan	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tantárgy vizsgálja a vallásosság jelentőségét az egyén és a társadalom életében, a vallásosság alakulásának életkori sajátosságait, valamint a vallási szocializáció hatásait. Rámutat a vallásosság fejlesztésének pedagógiai lehetőségeire, sorra veszi azokat a célokat és feladatokat, amelyeket a keresztyén nevelésnek be kell töltenie.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

14. Vallás és vallásosság
15. Vallás és hit
16. A vallásosság élettörténeti fejlődése I.
17. A vallásosság élettörténeti fejlődése II.
18. A vallástanár személye
19. Vezetői attitűdök
20. Az érett vallásosság ismérvei
21. Pedagógiai alapfogalmak valláspedagógiai megközelítésben I.
22. Pedagógiai alapfogalmak valláspedagógiai megközelítésben II.
23. A keresztyén nevelés feladatai
24. A keresztyén nevelés céljai
25. A valláspedagógia története
26. A valláspedagógia főbb koncepciói

Évközi tanulmányi követelmények:

Kötelező irodalom:

- Boross G., Bevezetés a valláspedagógiába (jegyzet)
- Pálhegyi Ferenc, Pedagógiai kalauz, Budapest 1997.
- Németh Dávid, Hit és nevelés, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom:

- H. Schmidt, Leitfaden Religionspädagogik, Stuttgart 1991.
- G.R. Schmidt, Religionspädagogik, Göttingen 1993.
- Ch. Grethlein, Religionspädagogik, Berlin, New York 1998.
- J. Kunstmann, Religionspädagogik, Tübingen-Basel 2004.

HT VPPGW46 – VALLÁSDIDAKTIKA I. (SZAKMÓDSZERTAN)

Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: L: 15	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga, írásbeli beadvány
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A hit- és erkölcs tan tantárgy oktatásának didaktikai kérdéseit tárgyalja. Áttekintést nyújt azokról a didaktikai elméletekről, amelyek a vallásdidaktikára leginkább hatottak. Megismerteti a vallásoktatás tantervi koncepcióival, bevezeti a tanmenet készítésének feladatába és az óra-előkészítés mozzanataiba. Részletesen foglalkozik a különböző típusú tananyagok feldolgozásának elvi kérdéseivel és módszereivel.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
13. A vallásdidaktika feladata 14. Főbb didaktikai koncepciók I. 15. Főbb didaktikai koncepciók II. 16. A tantervkészítés alapelvei 17. Oktatási célok a vallástanításban 18. Az óra-előkészítés lépései 19. Az óra felépítése 20. A biblíatanítás didaktikai elvei 21. A biblíatanítás céljai 22. A bibliai tananyag oktatásának módszerei I. 23. A bibliai tananyag oktatásának módszerei II. 24. A bibliai tananyag oktatásának módszerei III.				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Házi dolgozat				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
▪ K. Tamminen et al., Hogyan tanítsunk hittant, Bp. 1998 ▪ Bodó S., ifj. Fekete Károly, Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény, Debrecen, 1998. ▪ Németh Dávid/Kaszó Gyula (szerk.), Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény, Budapest, 2000				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
▪ H. Lehnhard (Hg.), Arbeitsbuch Religionsunterricht, Gütersloh 1996 ▪ F. Weidmann (Hg.), Didaktik des Religionsunterrichts, Donauwörth, 1997 ▪ J. Frisch, Leitfaden Fachdidaktik Religion, Düsseldorf 1992 ▪ R. Lachmann – G. Adam – W. Ritter, Theologische Schlüsselbegriffe, Göttingen 1999 ▪ G. Hilger et al., Religionsdidaktik, München, 2001. ▪ Religionsdidaktik. Jahrbuch der Religionspädagogik, Bd. 18., Neukirchner-Vluyn, 2002. ▪ G. Adam/R. Lachmann (Hg.), Methodisches Kompendium für den Religionsunterricht 1.-2., Göttingen, 2002. ▪ Ch. Grethlein, Fachdidaktik Religion, Göttingen 2005.				

HT VPPGW75 – SZAKMÓDSZERTANI SZEMINÁRIUM 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: L: 5	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Írásbeli beadvány
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A szeminárium a szakmódszertani ismeretek gyakorlati alkalmazását célozza. A hallgatók megismerik az egyháztörténeti, hitvallásismereti és etikai középiskolai vallásoktatási tankönyveket, tanári segédanyagokat, és segédanyagokat, hospitálás által saját tapasztalatokat szereznek, tanmenetet készítenek, gyakorolják az óratervezés lépéseit, adott tananyagok szaktudományos és didaktikai elemzését, valamint az óravázlat készítés módjait. Módszertani bemutató gyakorlatok keretében egymás munkájának reflektálása.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				

<i>Az elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>	
▪ Képesség szakdidaktikai ismeretek önálló alkalmazása konkrét feladatok megoldásában ▪ Csoportos munkában együttműködési képesség, ▪ Saját erősségek és gyengeségek felismerése és szükséges korrekciója ▪ Egymás munkájának értékelése és segítése	
<i>A tantárgy programja:</i>	
11. Tankönyvismeret 12. Tanári segédkönyvek használata 13. Hospitálás (megfigyelési feladatokkal) 14. Hospitálási megfigyelések kiértékelése 15. Szaktudományos elemző munka meghatározott tananyaghoz 16. Didaktikai analízis készítése 17. Módszertani gyakorlatok és reflexiójuk 18. Segédanyagok felkutatása és használata 19. Oktatási segédeszközök használata 20. Óravázlat készítése, bemutatása megbeszéléssel	
Évközi tanulmányi követelmények:	
Házi dolgozat	
Kötelező irodalom:	
▪ 11. és 12. osztályos hittankönyvek és tanári segédkönyvek ▪ Egyháztörténeti, dogmatikai és etikai szakkönyvek, ▪ Módszer- és ötletgyűjtemények, ▪ Lexikonok	
Ajánlott irodalom:	

HT VPPGW47 – VALLÁSDIDAKTIKA II. (SZAKMÓDSZERTAN)				
Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: HT VPPGW46 – Vallásdidaktika I.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere: Zh./Házi dolgozat
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A hit- és erkölcs tan tantárgy oktatásának didaktikai kérdéseit tárgyalja. Áttekintést nyújt azokról a didaktikai elméletekről, amelyek a vallásdidaktikára leginkább hatottak. Megismerteti a vallásoktatás tantervi koncepcióival, bevezet a tanmenet készítésének feladatába és az óra-előkészítés mozzanataiba. Részletesen foglalkozik a különböző típusú tananyagok feldolgozásának elvi kérdéseivel és módszereivel. A vallásdidaktika II vallásdidaktika I. folytatásaként a hitvallásismereti, az etikai és az egyháztörténeti tananyag oktatásával didaktikai kérdések tárgyalása és leginkább használható módszerek bemutatása.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
7. A hitvallásismereti tananyag oktatásának didaktikája				
8. A hitvallásismereti tananyag oktatásának módszertana				
9. Az etikai tananyag oktatásának didaktikája				
10. Az etikai tananyag oktatásának módszertana				
11. Az egyháztörténeti tananyag oktatásának didaktikája				
12. Az egyháztörténeti tananyag oktatásának módszertana				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Házi dolgozat, zárthelyi				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
▪ K. Tamminen et al., Hogyan tanítsunk hittant, Bp. 1998 ▪ Bodó S., ifj. Fekete Károly, Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény, Debrecen, 1998. Németh Dávid/Kaszó Gyula (szerk.), Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény, Budapest, 2000 ▪ G. Adam/F. Schweitzer (szerk.), Etikai oktatás az iskolában, Bp. 2005.				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
▪ Dobos L., Játék a hittanórán, Abaliget 2002.				

- H. Lehnhard (Hg.), Arbeitsbuch Religionsunterricht, Gütersloh 1996
- F. Weidmann (Hg.), Didaktik des Religionsunterrichts, Donauwörth, 1997
- J. Frisch, Leitfaden Fachdidaktik Religion, Düsseldorf 1992
- R. Lachmann – G. Adam – W. Ritter, Theologische Schlüsselbegriffe, Göttingen 1999
- G. Hilger et al., Religionsdidaktik, München, 2001.
- Religionsdidaktik. Jahrbuch der Religionspädagogik, Bd. 18., Neukirchner-Vluyn, 2002.
- G. Adam/R. Lachmann (Hg.), Methodisches Kompendium für den Religionsunterricht 1-2., Göttingen, 2002.

HT VPPGW76 – SZAKMÓDSZERTANI SZEMINÁRIUM 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: L: 5	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A szeminárium a szakmódszertani ismeretek gyakorlati alkalmazását célozza. A hallgatók megismerik az egyháztörténeti, hitvallásismereti és etikai középiskolai vallásoktatási tankönyveket, tanári segédkönyveket, és segédanyagokat, hospitálás által saját tapasztalatokat szereznek, tanmenetet készítenek, gyakorolják az óratervezés lépéseit, adott tananyagok szaktudományos és didaktikai elemzését, valamint az óravázlat készítés módjait. Módszertani bemutató gyakorlatok keretében egymás munkájának reflektálása.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<i>Elsajátítandó kompetenciák:</i> ▪ Képesség szakdidaktikai ismeretek önálló alkalmazása konkrét feladatok megoldásában ▪ Csoportos munkában együttműködési képesség, ▪ Saját erősségek és gyengeségek felismerése és szükséges korrekciója ▪ Egy más munkájának értékelése és segítése				
<i>A tantárgy programja:</i> 11. Tankönyvismeret 12. Tanári segédkönyvek használata 13. Hospitálás (megfigyelési feladatokkal) 14. Hospitálási megfigyelések kiértékelése 15. Szaktudományos elemző munka meghatározott tananyaghoz 16. Didaktikai analízis készítése 17. Módszertani gyakorlatok és reflexiójuk 18. Segédanyagok felkutatása és használata 19. Oktatási segédeszközök használata 20. Óravázlat készítése, bemutatása megbeszéléssel				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Házi dolgozat				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
▪ 11. és 12. osztályos hittankönyvek és tanári segédkönyvek ▪ Egyháztörténeti, dogmatikai és etikai szakkönyvek ▪ Módszer- és ötletgyűjtemények ▪ Lexikonok				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				

HT VPPGW60 - GYAKORLÓ ISKOLAI GYAKORLAT (60 ÓRA)				
Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: L: 60	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: HT VPPGW63 - Valláspedagógia	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

Gyakorló iskolai gyakorlat, amely gyakorlatvezető tanár irányításával történik. A gyakorlat időtartama 60 óra, amely magában foglalja a hospitálást, az óramegbeszéléseket és legalább 15 óra önálló megtartását. Az utolsó óra a vizsgatanítás a vezetőtanár, a gyakorló iskola és a KRE HTK képviselőjének jelenlétében. A gyakorlatnak a Budapesti Lónyay utcai Református Gimnázium, a Nagykőrösi Arany János Ref. Gimnázium, és a Szentendrei Református Gimnázium, mint a KRE gyakorlóiskolái adnak helyet.